

Nowy

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Poniedziałek, dnia 23 lipca 1917 r.

Państwa neutralne.

Hiszpanja.

Wybór księcia Ludwika Hohenzollerna na tron hiszpański w roku 1870 stał się powodem wojny francusko-pruskiej, której wynikiem było utworzenie Cesarstwa Niemieckiego, wzrost potęgi mocarstwowej Niemiec.

Odcięta od Europy pasmem wysokich gór Pirenejskich, stoi niejako na uboczu od wiru tej tytanicznej walki, co porwała już w swe odmetę tyle ludów globu ziemskiego, Hiszpania niema żadnej racji stanu, składającej ją do wystąpienia po tej, czy owej stronie do walki zbrojnej, albowiem nieby na tem nie zyskała w żadnym wypadku. Czy szala zwycięstwa przechylił się na stronę państw centralnych w ostatecznie decydującej chwili, czy też na stronę państw koalicyjnych, dla Hiszpanji jest to rzeczą obojętną, albowiem jedynem jej narazie dążeniem mogłoby być tylko zawiązanie Marokkiem, gdzie do pewnego stopnia rywalizuje z Francją, lub odzyskanie Gibraltaru, utraconego na rzecz Anglii w roku 1712 na podstawie pokoju w Utrechcie.

Na podobną kombinację Anglija nigdy i pod żadnym pozorem zgodzić się nie może, chyba, gdyby była pobita tak dalece, że musiałaby przyjąć warunki pokojowe, narzucone jej przez zwycięstwo strony przeciwej, równające się pogromowi.

O takim zaś pogromie Anglii marzyć nie mogą najzagorzalsi szowiniści wrogowie, jej obozu, gdyby nawet przyszły pokój zawarto na podstawie zwrotu każdemu narodowi tego, co było kiedykolwiek w jego posiadaniu, co leży w jego granicach etnograficznych. O takim zaś pokoju marzyć nawet nie sposób. Prawda, władanie Gibraltarem, położonym na ziemi hiszpańskiej, upokarza dumę hiszpanów, lecz z drugiej strony każdy z kierowników jej polityki zdaje sobie dokładnie sprawę z sytuacji i wie o tem, że zadośćuczynienie tej dumie jest rzeczą niemożliwą dopóty, dopóki Anglija posiada znaczenie wielkomocarstwowej potęgi państwowej i dałoby się urzeczywistnić tylko wówczas, gdyby Anglija poniosła klęskę, jakiej dotychczas nie zaznały jeszcze dzieje Albionu.

Gibraltar dla Anglii jest punktem bardzo ważnym, nieomal decydującym o jej potędze państwowej. Zamyka on drogę na morze Śródziemne, a więc zabezpiecza dostęp do kanału Sueskiego, tej najkrótszej drogi morskiej do Indji Wschodnich, perły i źródła głównego bogactw Wielkiej Brytanii.

Z drugiej strony Hiszpanja dźwiejsza jest krajem wycieńczonym finansowo, podatnym do rozterek wewnętrznych i ruchów separatystycznych, co łatwo udowodni pobieżny rzut oka na jej dzieje.

W wiekach średnich były czasy, w których Hiszpanja stanowiła ośrodek wielkiego imperjum światowego, obejmującego: Niemcy, Niderlandy, Burgundję, Sycylię, Mediolan, Neapol i posiadłości kolonjalne w Ameryce

i Azji. W granicach jej nie zachodziło nigdy słońce.

Brak tolerancji religijnej, zła i despotyczne rządy po wielu kolejach, wstrząsających podwalinami kraju doprowadziły do upadku i rozczłonkowania tego olbrzymiego państwa. Odpadły kolonie zamorskie. Kraje europejskie wywołowały się i utworzyły samodzielne państwa, z których wiele przeobraziło się w potężne mocarstwa. Rozterki i zaburzenia wewnętrzne zubożyły kraj i jego lud, a klęska pod Trafalgarem, zadana flocie hiszpańskiej w dniu 21 października 1805 roku, przez flotę angielską zniszczyła doszczętnie siły morskie Hiszpanji, których już odrodzić nie zdołała.

Obecnie Hiszpanja jest monarchją konstytucyjną, dziedziczną w linii męskiej i żeńskiej, rządzoną przez ustawę dość liberalną ale nie zadawalającą wszystkiej jej ludności. Ludność bowiem Hiszpanji nie tworzy jednolitego narodu, a jej 10 prowincji, tworzących niegdyś samodzielne państwa, nie spajają tak silnie węzły, by przy łada niepowodzeniu rozluźnić się nie dały.

Obok prądów monarchicznych, panują w Hiszpanji dość silnie rozwinięte prądy republikańskie.

Orientacje polityczne jej ludności są tak rozbieżne, że znajdują w nich miejsce karliści, wsteczni, godni czasów inkwizycji, zwolennicy rządów absolutnych, posuniętych aż do despotyzmu i skrajni radykalności rewolucyjni, hołdownicy anarchii.

Konstytucyę na rządy obecnego króla Alfonsa XIII, wnuka Izabelli II, jądogdała ta sprzeczność.

Nie idzie przecież zatem, by w danym wypadku nie wystąpiły one ze wzmożoną siłą do walki zaciętej o władzę w kraju, co, bynajmniej, nie jest wykluczonem.

Dlatego też kierownicy nawy politycznej Hiszpanji nie puszcza się na wody niepewnych korzyści. Hiszpanji nie grozi niebezpieczeństwo być wmieszana w odmetę wojny powszechnej.

Być jednak może, że zbieg wypadków wojennych, bynajmniej obecnie nie przewidywanych, zmusi Hiszpanię do porzucenia neutralności.

Różnorodność i krajowa rozbieżność orientacji tudzież przekonań politycznych ludu hiszpańskiego jest wynikiem zapalnego i burzliwego temperamentu hiszpanów, skłonnych do fanatyzmu, czy to na podłożu religijnem, czy też politycznem zawsze krajocowemu. Niemniej są oni gorącymi patriotami, zdolnymi do nadludzkiej ofiar i silnego zjednoczenia się całego narodu, gdy idzie o obronę ojczyzny. Dowiedli tego podczas wojen napoleońskich.

za panowania Ferdynanda VII (1808 — 1814) lud hiszpański srodze cierpiał pod rządami surowego absolutyzmu, opartego na inkwizycji i kamaryli dworskiej. Wywołało to ruch rewolucyjny, zmuszający króla Ferdynanda do opuszczenia Madrytu. Wojska francuskie zajęły stolicę Hiszpanji i wprowadziły na tron Józefa Bonaparte, brata Napoleona I-go.

Kontrrewolucya wywołana z poduszczenia Anglii wypowiedziała się przeciw jego panowaniu. Wojska francuskie pod osobistym dowództwem Napoleona wkroczyły do Hiszpanji, lud hiszpański chwycił za oręż i całkowicie nieomal zjednoczył się do walki w obronie swych praw, walki pro-

wadzonej z bohaterstwem, godnem podziwu. Dowodem nadludzkiej bohaterstwa obrońców Saragossy, której nie tylko bastjony, mury forteczne i cytadela brać musiano szturmem, ale każdy niemal dom, każde jego piętro, od suteryn aż do poddaszy.

Sforsowanie wąwozów Samosierry otworzyło Napoleonowi drogę do Madrytu a jednak końcowym rezultatem tej krwawej kampanii był ostatecznie powrót Ferdynanda VII na tron hiszpański. Pamiętny rok 1812 obdarzył Hiszpanię liberalną konstytucją, która jednak po roku 1814. w którym cała Europa ogarnęła prąd reakcyjny, uległa zawieszeniu. Wywołało to nowe zaburzenia w łonie ludu hiszpańskiego, które za panowania Izabelli II, kobiety rozpustnej, doszły do kulminacyjnego punktu, — Czas takiś Hiszpanja była rzecząpospolitą, później monarchją konstytucyjną.

Na północy srożyły się walki z karlistami stojącymi w obronie praw dynastycznych Don Karlosa wykluczonego od tronu po śmierci Filipa III na rzecz jego córki, a więc w obronie absolutyzmu; na południu ruchy republikańskie i secesyjne maciły spokół kraju, rządzonego na zasadach liberalnej konstytucji przez panującego obecnie Alfonsa XIII.

I dziś wrzenia rewolucyjne, oraz zakusy karlistów ujawniają się coraz jaskrawiej.

Są to wszystkie oznaki, zapowiadające możliwość niespodziewanego zwrotu w życiu politycznem Hiszpanji, który może zakwestjonować jej neutralność, o ile wojna powszechna przedłużać się będzie w dalszym ciągu, rujnując nietylko strony walczące, ale i państwa oraz i kraje neutralne.

St. Ep.

Tymczasowa Rada Stanu.

(KOMUNIKAT).

Na posiedzeniu plenarnem Tym Rady Stanu, odbytem w dniu 18 lipca r. b., przyjęto szereg przepisów tymczasowych dotyczących sądownictwa, jak to: 1) o wynagrodzeniu urzędników wymiaru sprawiedliwości w Polsce, 2) o urzędowaniu sądownictwa w Królu Polsk. 3) o dyslokacji sądów królewskich 4) ustawa o kosztach sądowych. 5) przepisy przechodnie do ustawy postępowania cywilnego i karnego. W ten sposób zaakceptowane zostały wszystkie sprawy, niezbędne dla objęcia sądownictwa przez władze polskie.

Następnie przyjęto budżet na lipiec w ogólnej sumie marek 178579 40 (w czem wydatków zwyczajnych mk. 153669 40, jednorazowych mk. 24910).

W porównaniu z czerwcem budżet ten wykazuje zmniejszenie wydatków jednorazowych o mk. 10000 i wzrost o taką samą sumę wydatków zwykłych, pozostając w ogólnej sumie prawie identycznym z budżetem czerwcowym.

Wzrost wydatków zwyczajnych powstał wskutek wzrostu etatu departamentu sprawiedliwości wobec wzmożonych w nim prac, związanych z przygotowaniem oblicza sądownictwa (wzrost mk 17865 do mk. 39550) i wskutek przyznania dodatku drożdżnianego maszynistkom, kancelistkom i służbie.

Na wniosek hr. Rostworowskiego uchwalono wobec pierwszorzędnej politycznej wagi zwolnienia sennu, przystąpić do rozważania in pleno projektu ordynacji wyborczej, opracowanej przez podkomisję sejmową Tymczasowej Rady Stanu.

W sprawie zabezpieczenia bytu legionistów — inwalidów przyjęto następujący wniosek: Tymczasowa Rada Stanu uznaje za zabezpieczenie bytu osób, które w walce o niepodległość Polski stały się inwalidami, stanowi obowiązek Państwa Polskiego, jako jeden ze spo-

sobów tak tego zabezpieczenia widzi zaofiarowanie inwalidom odpowiednio do ich kwalifikacji po sad na służbie państwowej.

Z powyższych względów T. R. Stanu uchwała, że w urzędach państwowych polskich winna być zastrzeżona odpowiednia liczba posad dla zasłużonych inwalidów wojskowych, co zaś do legionistów-inwalidów, zatrudnionych już obecnie w blurach okupacji austriackiej, Rada Stanu uznaje służbę tę za krajową i będą im ofiarowane w przyszłości stanowiska odpowiednie, zaliczając przesłużone lata do okresu emerytalnego.

Na wniosek p. Maja polecono komisji wojskowej opracowanie projektu co do przyszłości z dorazną pomocą dla legionistów-inwalidów.

Ze sprawozdania z wydziału wykonawczego za ostatnie dwa miesiące przytaczamy szczegółowy następujące:

- 1) na stanowisku burmistrza m. Częstochowy polecono władzom okupacyjnym p. J Marczewskiego; odnośna nominacja władz okupacyjnych już nastąpiła.
- 2) Poparto wniosek ks. arcybiskupa do władz okupacyjnych o udzielenie prawa 15 księżom Lazarystom, oraz 12 mnichom kongregacji Redemptorystów, mieszkającej w Warszawie.
- 3) Z powodu podania do Rady Stanu biskupa marawitów odniesiono się do generalnego gubernatora w Lublinie z wyrażeniem opinii, co do otwarcia zamkniętych kościołów i kaplic marawickich.
- 4) Poparto prośbę magistratu m. Warszawy do władz okupacyjnych o udzielenie rb. 75000 na doprowadzenie należącego stanu przybyłych do Warszawy tam na Wiśle.
- 5) Załatwiono przychylnie wniesiony przez władze okupacyjne austro-węgierskie, projekt ustawy budowlanej, zastrzegając późniejsze ujednolnienie ustawy budowlanej w obu okupacjach.
- 6) Wnieśliśmy interpelacje do pp. komisarzy ces. mieckich z podaniem jej do wiadomości pp. komisarzy c. i k. austro-węgierskich, w kwestji zamierzonej sprzedaży kopalni węgla w Zagłębiu Dabrowskim, należącym do towarzystw z udziałem kapitałów francuskich, zastrzegając, aby sprzedaż ta nie była dokonana bez wiedzy i zgody Rady Stanu.
- 7) Odniesiono się do pp. komisarzy o spowodowanie oświadczenia, że posterunki załogiu do wojska polskiego będą znów tworzone. Odnośne oświadczenie, jak wiadomo, już nastąpiło.
- 8) Odniesiono się do p. gen. gubernarza warszawskiego z prośbą o ułatwienie osobom, zamieszkałym w obrębie gen. gubernatorstwa lubelskiego, przyjazdu do Warszawy. Ułatwienia te zostały już zaakceptowane.
- 9) Polecono dyrektorowi gospodarstwa społecznego opracowanie projektu ustawy o monopoli cukrowym z uwzględnieniem w sprawiedliwej mierze interesów konsumentów i producentów.
- 10) Postanowiono poprzeć podanie prezydenta m. Warszawy do gen. gubernarza w Lublinie o pozwoleń na wywóz z okupacji austriackiej 1000 wagonów drzewa opałowego na potrzeby szpitali, taniach kuchni i innych instytucji miejskich.
- 11) Postanowiono zwrócić się do władz c. i k. austro-węgierskich z żądaniem zwolnienia tych z posteru legów polaków, którzy się wykażą, że są właścicielami przynajmniej 6 morgowych gospodarstw.
- 12) Poparto podanie parafji Zatory pow. Pułtuskiego o wstrzymanie rekwiizycji dzwonnów kościelnych.
- 13) Wystąpiono do władz okupacyjnych c. i k. austro-węgierskich z odezwą o zaprzestanie dalszych rekwiizycji w Hucie Bankowej i Zakładach Ostrowskich i o ewentualne uruchomienie tych dwóch zakładów hutniczych, zwłaszcza Huty Bankowej, na potrzeby wojenne.

Wreszcie wybrano delegację, która zwróci się do ks. arcybiskupa z prośbą, aby wspólnie z marszałkiem koronnym i ks. Zdzisławem Lubomirskim rozpoczął kroki przygotowawcze do ustanowienia naczelnych władz państwowych polskich w myśl projektu, uchwalonego przez Radę Stanu w d. 3 lipca r. b.

Kronika

— Posiedzenie Rady Miejskiej. Najbliższe posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w sali T. wa Kredytowego we czwartek, 26 b. m. o godz. 6 po poł.

— Umorzenie wpisowego. Na wniosek Wydziału Szkolnego, Magistrat postanowił umorzyć zaległe opłaty wpisowego za rok 1916-17, od uczniów 4 klasowej polskiej szkoły miejskiej, w ogólnej sumie 835 mk.

— Po-niesienie kosztów za leczenie. Magistrat zatwierdził uchwałę Wydziału Zdrowotności publicznej, stosownie do której uchwa-

Wojna.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo).

Wielka Kwatera Główna, 22-go lipca:

Zachodnia widownia wojny.

Front wojsk gen. feldmarszałka Ks. Rupprechta Bawarskiego

Działalność bojowa nieprzyjaciela była w dniu wczorajszym mniejsza, aniżeli w dniach poprzednich; nieco bardziej ożywiona była ona tylko w poszczególnych odcinkach frontu flandryjskiego. Dzisiaj na całym froncie walka ożywiła się.

W Artois trwał bez ustanku silny ogień na przestrzeni od kanału La Bassée aż do okolicy na południe od Lens.

Front Niemieckiego Następcy Tronu.

Na wyżynie Chemin des Dames, pod Braye i Cerny wojska niemieckie z zupełnym powodzeniem przeprowadziły wdarcie się w stanowiska francuskie w kilku miejscach. Wypróbowane pułki westfalskie i wschodnio-pruskie, przeprowadzając tam wywiady, a następnie skutecznie poprawiając linię niemieckich, przyprowadziły z rowów nieprzyjacielskich znaczną liczbę jeńców, oraz odrzuciły silne kontrataki nieprzyjacielskie.

Front wojsk generała-feldmarszałka ks. Albrechta Wirtemberskiego.

Utarczki wywiadowcze w Sundgau przyniosły nam w zysku znaczną zdobycz i jeńców.

Wschodnia widownia wojny.

Front wojsk ks. Leopolda Bawarskiego.

Grupa wojsk gen.-pułkownika Boehm-Ermollego.

Rozpoczęta w dniu 19 b. m. kontrofensywa nasza w Galicji wschodniej urosła do rozmiarów wielkiego sukcesu oręża niemieckiego i sprzymierzeńców.

Główna część jedenastej armii rosyjskiej została pobita na głowę. Pomimo jaknajgorszych warunków komunikacji nasze dzielne wojska niezmordowanie idą wciąż naprzód. Wśród walk, w wielu miejscach bardzo zaciętych, odrzuciły one na wszystkich punktach wojska rosyjskie, usiłujące kilkakrotnie stawić opór. Wojska nasze dotarły do okolicy na zachód od Tarnopola, oraz w wielu miejscach do drogi kolei żelaznej Brzeżany—Tarnopol.

Pod Brzeżanami rozpoczęła się już obecnie także odwrót 7-ej armii rosyjskiej pod rosnącym naporem naszych wojsk.

Liczba zabranych do niewoli jeńców, a także ilość wszelkiego rodzaju zdobyczy jest ogromna.

W Jeziornej wpadły do rąk naszych obfite zapasy prowiantów, amunicji i wszelkiego rodzaju uzbrojenia.

Na froncie grupy wojsk generała pułkownika v. Woyscha,

walka ogniowa nad Szczarą i Derwezem była bardzo ożywiona.

Skrzydło północne bierze udział w rozpoczynających się walkach.

grupy wojsk generała pułkownika v. Eichhorna.

Pomiędzy Krewem a Smorgonia-mi rozjanie po całodziennym, bardzo silnym przygotowaniu artyleryjskim ruszyli do ataku wczoraj wieczorem wielkimi masami. Atak ten zafalił się całkowicie w ogniu niemieckim, przyczyniając atakującemu ogromne straty. Po niespokojnej nocy rozpoczęły tam dzisiaj od samego rana nowa walki.

Na północnym zachodzie od wspomnianych okolic aż do jeziora Narocz, oraz pomiędzy jeziorami Dry-

swiaty a Dynaburgiem trwała bez przerwy wzmożona działalność ogniowa.

Rosyjskie natarcia wywiadowcze wielokrotnie kończyły się niepowodzeniem.

Front wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa,

Za wyjątkiem wzmożenia się działalności ogniowej w Karpatach północnych, oraz wciąż ponawianych starć na przedpolach pomiędzy dolinami Casinu a Susity—zresztą nie godnego uwagi.

Również i u grupy wojsk generała feldmarszałka Mackensena

nie było większych operacji wojennej.

Frontie macedońskim.

Sytuacja bez zmiany.

Pierwszy General-Kwatermistrz Lindendorff.

Komunikaty francuskie.

PARYŻ, 22 lipca. Urzędowo donoszą 21 lipca w południe: Na froncie Aisny walki wzmożyły się w ciągu nocy na północ od Braye-en-Laonnais oraz w odcinkach Cerny, Hurtebisse i Craonne. Niemcy po silnym ostrzeliwaniu usiłowali w wielu miejscach przeprowadzić ataki. Wszędzie dokładnie skierowany ogień francuski oraz czujność wojsk zniweczyły plany niemieckie.

Na północ od Braye odrzuciliśmy po krótkiej walce oddziały nieprzyjacielskie, które chwilowo wtargnęły do linii francuskiej.

Na południowy-wschód od Cerny przeprowadzony z siłą atak niemiecki spowodował zaciętą walkę. Niemcy dwukrotnie wdarli się do wysuniętych rowów francuskich na froncie szerokości 250 metrów, dwukrotnie odgnał ich stamtąd silny kontratak francuski.

Na południowy-zachód od Cerny również spełzła na niczem próba ataku niemieckiego pomimo użycia przez wroga wielkiej ilości miotaczy płomieni.

Na południe od Ailles walki na granaty ręczne zakończyły się odbiciem dwóch ataków niemieckich, wykonanych jeden po drugim.

Pomiędzy Hurtebisse a płaskowzgórziem Califfornie ruchy wojsk nieprzyjacielskich kazały spodziewać się silnego ataku; akcja francuskiej artylerji, natychmiast rozpoczęta, uniemożliwiła piechocie niemieckiej wysunięcie się z rowów i zadała jej ciężkie straty.

Na reszcie frontu noc minęła względnie spokojnie, za wyjątkiem Szampanji, gdzie walka artyleryjska jest w dalszym ciągu dość ożywiona, oraz lasu Chevalliers, (na wzgórzach nad Mozą), gdzie francuzi odrzucili natarcia niemieckie.

PARYŻ, 22 lipca. Urzędowo donoszą 21 lipca wieczorem. Działalność obu artylerji nieprzyjacielskich w ciągu dnia była w dalszym ciągu bardzo ożywiona na całym froncie Cerny—Craonne.

Na północ od płaskowzgórza Califfornie baterje francuskie wzięły pod ogień gromadzące się siły niemieckie, rozpraszając je.

W okolicy Reims oraz na lewym brzegu Mozy ogień armatni o zmiennej sile.

Z reszty frontu niema nic szczególnego do doniesienia.

Komunikat rosyjski.

PETERSBURG, 21 lipca. Wielki sztab generalny donosi 20 lipca:

W kierunku Wilna w ciągu całego dnia toczyła się ożywiona akcja artyleryjska. Po energicznym przygotowaniu artyleryjskim nieprzyjaciel atakował wielokrotnie wojska na froncie Kenicki—Garbuzow (30 wiorst na południe od Brodów). Wszystkie ataki narazie odparto. O godz. 10-ej pułk 607 znajdujący się w tej samej okolicy w odcinku Baskow—Man opuścił samowolnie swe rowy i cofnął się. Spowodowało to odwrót oddziałów sąsiednich i dało nieprzyjacielowi możność powiększenia swego sukcesu. Klęska nasza daje się wytłu-

maczyć faktem, iż pod wpływem agitacji maksymalistów wiele oddziałów wojsk, które otrzymały rozkaz wspierania oddziałów zaatakowanych, urządziło wiece i obradowało nad tem, czy mają służyć rozkazom. Wiele pułków odmówiło pełnienia swych obowiązków wojskowych i porzuciło swe stanowiska bez wielkiego nacisku ze strony nieprzyjaciela. Wszelkie usiłowania dowódców i komitetów, by nakłonić je do spełniania rozkazów, pozostały daremnymi.

Na wschód od Brzeżan i na południe od Szybalina austriacy i niemcy zawładnęli po ponownym ataku częścią naszej pierwszej linii rowów. Próby nieprzyjaciela, by zaatakować nas na południe od Brzeżan, zostały odparte przy pomocy ognia.

Na wschód od Halicza oddziały, zajmujące Bzduniki, opuściły tę wieś, a nieprzyjaciel skorzystał z tego i zajął ją. Próba odbicia wsi nie powiodła się.

Więści z Rosji.

Całkowita autonomia Ukrainy
Korespondent biura ukraińskiego w Sztokholmie donosi, co następuje:

Według nadeszłych tu z Petersburga informacji telegraficznych, rosyjski rząd tymczasowy przyznał ustępstwa na całej linii, proklamując całkowitą autonomię wewnętrzną Ukrainy, oraz uznając ministerium ukraińskie za najwyższą władzę krajową. Tylko w sprawach wojskowych petersburski rząd tymczasowy stoi w dalszym ciągu na stanowisku nieodzownej jedności całej armii rosyjskiej.

Według informacji z Kijowa, cały ten przewrót polityczny wywołał tam szereg namacalnych zmian.

Na ulicach Kijowa aż pstro od od wielobarwnych ukraińskich kostiumów narodowych. Wszędzie słychać mowę ukraińską. Na gmachu teatru miejskiego, oraz na innych budynkach publicznych na miejsce czerwononych sztandarów rewolucji wywieszono wszędzie żółto-błękitne ukraińskie flagi narodowe.

Sytuacja w Petersburgu.

Większość generałów rosyjskich, pousuwanych ze stanowisk, przebywał ma w Petersburgu.

„Exchange-Agentur“ donosi z Petersburga: Pomiędzy rewolucjonistami a rządem tymczasowym zawarty został kompromis, na mocy którego powstanie w Petersburgu zostanie zawieszono dopóki nie rozstrzygną się rokowania, dotyczące przerwania lub dalszego prowadzenia ofensywy.

Tempie anarchistów.

Do „Corriere della Sera“ donoszą z Petersburga pod datą 18-go lipca:

Rząd tymczasowy w porozumieniu z wydziałem wykonawczym Rady delegatów robotników i żołnierzy zdecydował się ostatecznie na przeprowadzenie doszczętnego wytopienia anarchistów i bo-szewików.

Zeszłej nocy rozpoczęły się już walki. W obu obozach organizują się i skupiają wszystkie siły. Tylko w dniu wczorajszym liczba ofiar dochodzi do 500. W walkach brała udział artylerja. Mosty na Newie zostały celowo uszkodzone, aby w ten sposób rozłączyć zrewoltowane oddziały. Środmieście Petersburga jest wyludnione, wszystkie sklepy zamknięte, cała komunikacja wstrzymana. W ostatniej chwili ściągnięto do stolicy ciężką artylerję, wierną rządowi.

O ile oddziały powstańcze nie złożą broni w terminie im postawionym, wówczas miejsca, w których się bronią, zdemolowane będą z całą bezwzględnością ogniem ciężkiej artylerji.

(Ostatnie wiadomości głoszą już o złożeniu broni przez zbuntowane oddziały. Przyn. red.)

Nieudane zamachy.

Do „Corriere della Sera“ donoszą o nieudanych zamachach na ks. Lwowa i Czecha o położenie ogólne i w najwyższym stopniu zawikłane krytyczne

Zapowiadanie dyktatury w Rosji

Ze Sztokholmu donoszą: Według „Russkoje Słowo“ oświadczył Kieren-

skij, że z całego tego chaosu, który obecnie Rosja przedstawia, wyłoni się już w czasie najbliższym dyktator, który zaprowadzi porządek. Wszelako on nie będzie tym dyktatorem.

Bunty w Odessie.

„Russkoje Słowo“ donosi, że Odessa znalazła się obecnie całkowicie we władzy zbuntowanych pułków, które oddziałom wojskowym, przejeżdżającym przez Odessę, a przeznaczonym do wzmocnienia armji na froncie, nie pozwalają kontynuować drogi, zatrzymując je przemocą. Miejscowy komendant z ramienia Rady delegatów robotników i żołnierzy jest bezradny wobec tych wydarzeń.

Rewolucjoniści przedsięwzięli wśród ludności masowe aresztowania oraz wzywają ją do wystąpienia w manifestacjami pokojowymi, agitując równocześnie za obaleniem rządu tymczasowego, jako znajdującego się na żłodziu angielskim.

Na dworcu kolejowym odeskim zrewoltowane pułki ustawiły karabiny maszynowe, aby wojskom, udającym się na front, przeszkodzić w odjeździe.

Kiereńskij prezesem ministrów.

Według informacji „Birz. Wied.“ prezes ministrów, ks. Lwow, ustąpił ze stanowiska. Minister Kiereńskij mianowany został prezesem ministrów, przyczem jest w dalszym ciągu i ministrem wojny. Ceretelli, nie porzucając taki ministra poczt i telegrafów, zamianowany został równocześnie ministrem spraw wewnętrznych. Minister komunikacji Niekrasow mianowany został prowizorycznie ministrem sprawiedliwości.

Telegramy.

Spodziewane zmiany ministerjalne.

BERLIN, 22.7. Pisma berlińskie donoszą, że zmian na wysokich stanowiskach rządowych nastąpią w dniach najbliższych. Przypuszczają obecnie, że sekretarz stanu, dr. Helfferich, uda się w charakterze posła do Konstantynopola, lecz być może, iż jeszcze przez kilka tygodni pozostanie na swem obecnym stanowisku, ażeby dopomagać w pierwszych chwilach urzędowania dr. Michaelisowi.

„Lokalanzeiger“ przypuszcza, że dr. Helfferich pozostanie, jako wicekanclerz bez teki przy kanclerzu Rzeczy dr. Michaelisie. Pisma licząc się już jako z faktem, z ustąpieniem ministra rolnictwa, barona v. Schorlemera i ministra oświaty, v. Trotta zu Solz. Jako następcę Schorlemera wymieniają barona v. Falkenhousena, zaś jako zastępcę Trotta zu Solz—dyrektora ministerjalnego v. Szmida. Jako kierownika kancelarji Rzeszy podają obecnego kierownika państwawej centrali tuszczów, v. Grävenitza. Stanowisko sekretarza stanu ministerium spraw zagranicznych ma być powierzzone, jak donoszą dzienniki, posłowi w Kopenhadze, hrabiemu Brockdorff-Rantzau.

„Lokalanzeiger“ sędzi jednak, że również dr. v. Kühlman jest pretendencem do stanowiska po Zimmermannie.

Pierwszy sejm autonomicznej Finlandji.

SZTOKHOLM, 22.7. Pet. agencja tel. donosi:

Przedwczoraj odbyło się w Helsinforse o godz. 7 wieczorem pierwsze posiedzenie sejmiku autonomicznej Finlandji.

Wice-prezydent senatu, Tokoj, oświadczył w sejmie w swoim i swoich kolegów imieniu, że członkowie rządu wobec nowego położenia politycznego, ustępują ze swych stanowisk, które składała do rozporządzenia sejmiku.

Sejm prosił członków rządu, na wniosek przywódcy partii socjal-demokratycznej, Ayrolla, ażeby pozostawali na stanowisku tak długo, dopóki nie będą utworzone przez sejm nowe władze.

Droga murmańska.

SZTOKHOLM, 22.7. — „Nowoj Wremia“ donosi, iż od 30 czerwca była prowadzona rewizja senatorska na drodze murmańskiej. Okazało się

te owa kolej żelazna, za szybka budowę której były minister komunikacji, Trepow, otrzymał tyle odznaczeń, jest tak dalece niesolidnie budowana, iż nietylko nie można użyć jej do celów praktycznych, lecz raczej uważać ją należy za dekorację. Rewizja ujawniła podobno głównych winowajców oraz cele, dla których dokonano tego szczególnego dzieła.

Afera szpiegowska w Szwecji.

HAGA, 22.7. — W sprawie afery szpiegowskiej w Szwecji na rzecz ententy donoszą ze Sztokholmu, iż jeden z agentów, Mannerhoms, otrzymał polecenie donoszenia o terminie przybywania i odjazdu okrętów niemieckich z Lules. Inny znów spełnia podobne zlecenie w Gefle.

Konferencja.

AMSTERDAM, 22.7. — Z Paryża donoszą: Na konferencji londyńskiej, jaka odbyła się w czerwcu w celu ustalenia stanowiska państw opiekuńczych wobec Grecji, uchwalono odbyć w lipcu konferencję w Paryżu dla omówienia spraw, związanych z uformowaniem załogi salonickiej oraz ogólnej polityki koalicyjnej na Bałkanach. Termin konferencji ustalony został na dzień 25 lipca. Oficjalnie wezmą w niej udział te państwa, które prowadzą akcję wojenną na półwyspie Bałkańskim, a więc: Francja, Anglja, Włochy i Rosja. — Serbji, Rumunii i Grecji przysługiwać będzie prawo głosu doradczego. Z racji, że przedstawiciele wszystkich państw koalicyjnych, niezależnie od biorących udział w konferencji, w tymże d. 25 lipca będą się znajdować w Paryżu, przeto poza obradami w sprawie bał-

kańskiej odbędą się również bardzo ważne narady ogólne.

Ruch rewolucyjny w Hiszpanii.

MADRYT, 22.7. — Przedstawiciele parlamentu hiszpańskiego, którzy wzięli udział w konferencji w Barcelonie, uważając swe zadanie za spełnione, powrócili do Madrytu i wyrazili telegraficznie królowi swe przywiązanie; prosili rząd o przychylnie przyjęcie zyczeń Katalonii. Tak samo większa część katalońskich izb handlowych przesłała rządowi deklarację poddańcza. Stan rzeczy jednak nie przestaje być poważny.

W Barcelonie na rogu ulicy Conde i Aralte wnieiono barykady, buntownicy rozproszeni byli szybko przy pomocy siły sbrojonej. Podejmowane jednocześnie gdzieś próby zainscenizowania zaburzeń zostały również stłumione.

Podczas krwawych zaśc w Lizbonie aresztowano przeszło 1000 osób. Więzienia, a zwłaszcza twierdza Monte-Santo, są przepełnione.

LONDYN, 22.7. — Według informacji ze źródeł specjalnych, ruch rewolucyjny w Hiszpanii rozwija się w tempie niezwykle prędkim. Jego charakter republikański występuje coraz ostrzej na pierwszy plan. W kołach dobrze poinformowanych wyrażają przekonanie, że nawet osobista popularność króla Alfonsa nie będzie w stanie przeciwdziałać dalszemu biegowi wypadków.

GENEWA, 22.7. — Agencja Havasa donosi. Minister spraw wewnętrznych zakomunikował, że wrzenie w Barcelonie trwa w dalszym ciągu.

Oddziały powstańcze usiłowały przeszkodzić odejściu jednego z pościągów i napadły na pałacza, który

bronił się przy pomocy strzałów rewolwerowych.

Gubernator cywilny nakazał oczyszczenie dworca kolejowego w Barcelonie, do którego wdarli się manifestanci.

Pożar Pekinu.

KOPENHAGA, 22.7. — Z Szangaju donoszą, że całe dzielnice w Pekinie stoja w płomieniach. Ogień, który już wiele ofiar zagarnął, powstał z powodu wypadków wojennych. Podobno sławna „Świątynia Nieba“ nadła ofiarą płomieni.

Według „Shanghai Mail“ liczba wziętych do niewoli stronników Tchang-suna wynosi 6000. Wielu wyższych oficerów wojsk monarchistycznych zamordowano za karę za zabicie republikanów przez wojska Tchang-suna.

Niepodległy Krym.

SZTOKHOLM, 22.7. — Według nadeszłych tu wiadomości. Krym miał ogłosić swą niepodległość.

Rozwiązanie sejm.

MADRYT, 22.7. — Minister spraw wewnętrznych zakomunikował, że sejm kataloński, który miał odbyć sesję w Barcelonie, rozwiązany został przez gubernatora. Członkowie sejm, wezwani przez gubernatora do opuszczenia miasta pojedynczo, zastosowali się do rozkazu, przyczem spokój nie został zakłócony.

Z ostatniej chwili.

Nowe mianowania.

PETERSBURG, 23.7. (W.) Pet. Ag. Tel. donosi, że głównodowodzącym na froncie południowo-zachodnim, na miejsce gen. Gutora miano-

wany został były gen. gubernator wojenny Petersburga — gen. Kornilow.

Ks. Lwow o swem ustąpieniu

PETERSBURG, 23.7. (W.) Prezes ministrów Lwow, zapytywany o powody swego ustąpienia oświadczył, że chwilowo nie uważa za stosowne wyjawiać tychże. Nowy rząd nie został jeszcze utworzony i dopiero, gdy kryzys obecny zostanie zażegnany — ks. Lwow wyjawia bliższe szczegóły i motywy swego postępowania. W każdym razie zastrzega sobie zastrzeżenie wszelkich spraw, aż do czasu mianowania jego następcy, w które- go ręce dopiero złoży swój urząd — co nastąpi prawdopodobnie w ciągu dwóch dni.

Według informacji, zaczerpniętych z kół najbliższych stojących rządu — dymisję ks. Lwowa przypisać należy różnicy zdań, jaka zachodziła między nim a większością rządu w sprawach podstawowych.

Ks. Lwow zaproponował jako swego następcę Kiereńskię, który niezależnie od tej nominacji ma pozostać nadal w urzędzie ministra wojny.

Dekoracja sultańska.

KONSTANTYNOPOL, 21.VII. (W.) Sultán turecki obdarzył marszałka polnego v. Hindenburga orderem Iftihar z brylantami i mieczami, oraz pierwszego gen. kwaterymistra gen. piechoty Ludendorffa orderem Osmanie I-iej klasy z gwiazdą i brylantami. Oba te odznaczenia wyróżniają się tem, że w tej formie (z mieczami) zostały one udzielone poraz pierwszy.

SZKOŁA TECHNICZNA

w Łodzi, Pańska 9 róg Zawadzkiej.

Kurs przygotowawczej klasy obejmują następujące przedmioty: arytmetyka i algebra w zakresie kursu 3-ich klas szkół średnich, przyroda i geografia, jęz. polski i niemiecki, rysunki, kreślenie i kaligrafia rondo. Zapis kandydatów do tej klasy odbywa się bez egzaminu codziennie między 3—6. Do specjalnych klas przyjmujemy kandydatów i kandydatki po zdaniu odpowiadającego egzaminu lub ze świadectwem szkolnym. Kończący szkołę otrzymuje dyplom pomocnika inżyniera budowy, mechaniki lub elektrotechniki. Nauka teoretyczna i praktyczna. Całkowity kurs trwa 3 lata. Egzamina od 16 lipca do 1 sierpnia. Blizszych informacji udziela kancelaria między 3—7 codziennie.

Powszechne Akcyjne Tow. Ubezpieczeń VICTORIA

w BERLINIE,

uprzejmie prosi wszystkich pp. ubezpieczonych o wpłacenie należności za premje ubezpieczeniowe z terminu od dnia 1-go lipca r. b. w kasie Generalnej Reprezentacji na Łódź i okolice, **Łódź, Piotrkowska Nr. 117.** Biuro czynne od g. 9 i pół do 1 i od 3 do 6 po poł.

Eks-PRACOWNIK APTEKARSKI

z kilkuletnią praktyką

przyjmie zastępstwo

na godziny po południowe — ewent. na stałe. Oferty w „N. Kurjerze Łódzkim“ sub: „zastępstwo“.

Sprzedam

Fortepian krótki, czarny. **Kredens** z marmurową płytą. **Palta** dwa: jasne i ciemne. **Szafy** duże i małe, **Lawki** politurowane, **Lustra** różnej wielkości, **Pathe-gramofon** szafkowy. **Obrazy** olejne i oleodruki, **Altówkę** starą - instrument b. wartościowy :: Numizmaty. :: **Południowa 24,** stróż wskaże.

OSOBA

młoda inteligentna; energiczna, znająca się na gospodarstwie, za życie przyjmie miejsce na wsi lub w mieście, **zaraz.** Łaskawe oferty pod lit. „M. K.“ w „N. Kurjerze Łódzkim“.

MYDŁO

wszelk. gatunku od mk. 2.50 funt, **hurtem taniej. Druker, Średnia № 2.**

OGŁOSZENIA DROBNE:

Od 1 sierpnia potrzebna służąca do wszystkiego, znająca się na kuchni. Zgłaszać się ze świadectwami do adm./N. K. Ł.

Portjer (lat 18—24) potrzebny zaraz dla instytucji. Oferty ze świadectwami składać w Towarzystwie Pielęgniowania Chorych „Bykur Cholim“ Czestelniana № 57.

MEBLE z kilku pokoi sprzedam Wólczańska № 19, Jaworska.

Pieniądze dają na kwity lombardowe. Piotrkowska Nr. 69 m. 32, poprzeczna oficyna.

Potrzebny stolarz meblowy i chrópicie do praktyki, pierwszeństwo z początkami. Wiadom: Cymera 23 Kowalewski.

Skradziono paszport rodzinny na imiona Fel, Chenmia i Rafała Bezczkowskich, wydany w Łodzi.

50 Marek dam za wyszukanie mi jakiegoś zajęcia biurowego. Oferty składać w adm. N. K. Ł. do „L.“

Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Stanisławy Poraba.

Zaginął paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Józefy Bruchaiser.

Zaginęta legitymacja na chleb dla 2-uch osób wydana z Zachodniej 18, na imię Karola Duchutkowskiego.

Zaginął paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Stefana Łędzkiego.

Zaginął paszport niemiecki wydany w Przeziłinach na imię Ignacego Szakularskiego.

Zaginął dowód № 183697 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31.

Skradziono paszport niemiecki, wydany w Łodzi, na imię Józefy Stawińskiej.

10-ciu zdolnych budowlanych i meblowych STOLARZY

chrześcijańskiego wyznania, **peszukuje** — —

Ludwik Nawrath (Hindenburg) Górny Śląsk.

Zgłosić się można — Zentral Arbeitsnachweis OSTROWO — Pow. Poznań, Lez. Posen. 10

Potrzebny w spółnik z kapitałem 12.500 marek

do interesu, mogącego świetnie prosperować jeszcze przed ukończeniem wojny i zaraz po wojnie. Oferty pod „Interes“ składać w administracji „N. Kurjera Łódzkiego“, ul Zachodnia 37.

Prenumerata wynosi:

Łodzi rocznie m. 15.50 półr. m. 7.30, kwart. — m. 4.50 miesiąc — m. 1.50

Na prowincji (z przesyłką pocztową) rocznie marek 20 półr. — m. 10, kwart. — m. 5.25, mies. — m. 1.75

Zagranicą: w Niemczech rocznie — mk. 24, półr. — mk. 12, kwart. — mk. 6, mies. — mk. 2.

W Austrii rocznie — kor. 30, półr. — kor. 15, kwartalnie — kor. 7.50, mies. — kor. 2.50

Redakcja i Administracja Zachodnia 37,

otwarta od 8-iej rano — 7 wiecz., w niedzielę, od 8 — 12.

Redaktor przyjmuje od godz. 12—2 w poł.

Ogłoszenia:

Nadesłane: przed tekstem i w tekście m. 1.25 za wiersz petiitowy.

Reklamy: za telegramami fee 50 za wiersz petiit. i tam

Ekrologja: za wiersz pet. i tam 25 fen.

Zwozajne ogłoszenia: za wiersz pet. i tam 35 fen. Małe ogłoszenia: za wyraz po 7 fen. każde ogłoszenie (nie mnie) 70 f. posady poszukiwane po 3 f. za wyraz

Za dotaczenie reklam liczy się po m. 10 od tysiąca-